

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Præfatio Totivs Operis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

PRÆFATIO TOTIVS OPERIS.

Deus qui ab initio fecit hominem rectum, ac per hoc voluntatis bonæ, etiam dedit gratiam, in qua si permanere vellet, nunquam malus esset, & sine qua etiam cum libero arbitrio bonus esse non posset; sed eam tamen per liberum arbitrium deserere posset. Nec ipsum ergo Deus voluit esse sine sua gratia, quam reliquit in ejus libero arbitrio: quoniam liberum arbitrium ad malum sufficit; ad bonum autem (quod ad salutem pertinet vitæ æternæ) nihil est, nisi adjuvetur ab omnipotenti bono, hoc est, à Deo. Quod adjuvatorium si homo ille per liberum non deseruisset arbitrium, semper esset bonus: sed deseruit, & desertus est.

D. Aug. lib. 1. 4. de Civit. cap. 11.

Lib. de Cor. rep. & grat. cap. 11.

Et si quidem in melius hominum reformationem nullam prorsus esse voluisset, sicut impiorum nulla est angelorum; nonne merito fieret, ut natura, quæ Deum deseruit, quæ præceptum sui creatoris, quod custodire facillimè posset, suâ malâ utens potestate calcavit atque transgressa est, ... universa in æternum desereretur ab eo, & pro suo merito pœnam penderet sempiternam? Planè ita faceret, si tantum justus, non etiam misericors esset, suamque indebitam misericordiam multò evidentius in indignorum potius liberatione monstraret.

Enchr. cap. 27.

Placuit itaque universitatis creatori atque moderatori Deo, ut quoniam non tota multitudo Angelorum Deum deserendo perierat, ea quæ perierat, in perpetua perditione remaneret; quæ autem cum Deo illâ deserente perstiterat, de sua certissimè cognita semper futura felicitate securâ gauderet: alia verò creatura rationalis, quæ in hominibus erat, quoniam peccatis atque supplicijs & originalibus, & proprijs tota perierat, ex ejus parte reparata, quod Angelicæ Societati ruina illa diabolica minuerat, suppleret.

Enchr. cap. 29.

A

Verum

Enchirid. c.
30.

Verum hac pars generis humani, cui liberationem Deus regnum-
que promisit aeternum, nunquid meritis operum suorum reparari potest?
Absit. Quid enim boni operari potest perditus, nisi quantum a perdi-
tione fuerit liberatus? Nunquid libero voluntatis arbitrio? Et
hoc absit: nam libero arbitrio male utens homo & se perdidit &
ipsum.

Araus. cap.
25.

Siquidem Hoc predicare debemus & credere, quod per
peccatum primi hominis, ita inclinatum & attenuatum fuerit
liberum arbitrium, ut nullus postea aut diligere Deum sicut
oportuit, aut credere in Deum, aut operari propter Deum, quod
bonum est, possit, nisi gratia eum & misericordia divina pra-
venerit.

Ephes. cap.
2. v. 4.
D. Aug. lib.
de Catech.
rudibus cap.
26.

Ea propter Deus, qui dives est in misericordia, propter nimiam
charitatem, qua dilexit nos, volens omnes salvos fieri, si sibi ipsis
non sint inimici, & non resistant misericordiae Creatoris sui, misit uni-
genitum Filium suum, ... ut quemadmodum per unum hominem, qui
primus factus est, id est, Adam, mors intravit in genus humanum;
... sic per unum hominem, qui etiam Deus est Dei Filius, Iesum
Christum, deletis omnibus peccatis praeiitis, credentes in eum om-
nes in vitam aeternam ingrederentur.

Eccli. 38.

Hic est ille pijsimus Samaritanus, qui spoliatum videns
hominem & atrociter sauciatum, miserationis affectu compa-
tians medicinam attulit efficacem, qua curatis ipsius vulneri-
bus, ac plena reddita sanitate, in sui principium, a quo de-
scendens deviaverat, finaliter reducatur. In cuius persona
nunc dicitur: *Vnguentarius faciet pigmenta suavitatis & unctio-
nes conficiet sanitatis.* Eccli. 38. v. 7. hoc est, instituet Sacra-
menta suavia seu odorifera & salutifera: odorifera quidem re-
spectu Dei, quoniam eum sua suavitate placant & placando
faciunt propitium; salutifera vero respectu aegroti curandi,
quoniam impetrant gratiam & vestiunt hominem expoliatum
& hominem infirmum curant sua virtute.

Ephes. 5.

Igitur Christus Dominus perfectus erat pigmentarius, qui
non aliunde mendicabat odorem, sed ipse in se redolebat: &
ut odor iste, quo plenus erat, in alios derivaretur, obtulit
semetipsum Deo & Patri pro omnibus, secundum illud Ephes.
5. v. 2. *Dilexit nos & tradidit semetipsum oblationem & hostiam
Deo in odorem suavitatis.*

Tunc de hac plenitudine accepimus omnes, dum non
solum placatur Deus ex ipsa passione, sed etiam in me-
morialibus passionis; & non tantum passio fit pigmentum
suavitatis,

suavitatis, imò etiam memorialia, sanctissima, inquam, Ecclesie Sacramenta, passionem præteritam significantia, *Per qua*, ut ait Trident. Sess. 7. in proœmio, *omnis vera iustitia, vel incipit, vel capta augetur, vel amissa reparatur.*

Trident:

Hæc sunt uberrimi illi fontes, de quibus cecinit Isaias cap. 12. v. 3. *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Salvatoris.* Enimverò gratiam, quam significant, continent & conferunt semper & omnibus ritè suscipientibus & non ponentibus obicem.

Isai. 12.

Ergò quantum in medico est, sanare venit ægrotum. Ipse se interimit, qui præcepta medici observare non vult. Poculum quippe immortalitatis quod confectum est de infirmitate nostra & virtute divina, habet quidem in se ut omnibus proficit: sed si non bibitur, non medetur. Mors etenim Filij Dei Domini Jesu Christi non ita impensa est humano generi, ut ad redemptionem ejus, etiam qui regenerandus non erat, pertinere: sed ita, ut quod per unicum exemplum gestum est pro universis, per singulare Sacramentum celebraretur in singulis.

D. August. tract. 12. in Joan. D. Prosp. resp. 1. ad object. Vin. cent.

Sacramenta habent quidem in se ut omnibus proficiant, sed si non ritè suscipiuntur, non medentur. Scienti enim bonum, & non facienti, peccatum est illi gratia. Scienti Sacramentum & indignè ministranti aut recipienti, venenum potiùs, quàm medicamentum est.

D. Bern. scilicet 1. in Pen. tec.

Porro nolunt homines quod sanctum est sanctè tractare, sive quia latet an sanctum sit, sive quia non delectat. Ignorantia igitur & infirmitas vitia sunt, quæ impediunt voluntatem, ne moveatur ad faciendum opus bonum, vel ab opere malo abstinendum. Ut autem innotescat quod latebat, & suave fiat quod non delectabat, gratia Dei est, quæ hominum adjuvat voluntates: quæ ut non adjuventur, in ipsis eadem causa est, non in Deo, sive damnandi sint propter iniquitatem superbiæ: sive contra ipsam suam superbiam judicandi & erudiendi, si filij sint misericordiæ. Idèd pro hac re nec superflua, nec impudens domino immolatur oratio. Licet enim peccata præterita non expientur, nec futura vitentur nisi voluntas adsit, tamen ut fiat, voluntas sola non sufficit.

D. Aug. lib. 2. de peccat. merit. c. 179

Lib. de nat. & gra. c. 18.

Quid igitur? Talis medicina calitus venit: ad elatum hominem per superbiam, Deus humilis descendit per misericordiam, & appropinquans vulnerato, curationi ejus Sacramentorum alligamenta adhibuit, quia contrà originalis peccati, & actualis vulnera Sacramentorum remedia instituit, de quibus in præsentì opere disputationem instituimus, cuique Sacramento suam assignantes, ita exigente materiæ amplitudine & varietate.

Lib. 2. de peccat. merit. cap. 17.

Cum autem distincta cognitio minus universalium dependat à cognitione distincta magis universalium; nam magis universalia sunt partes minus universalium; partes verò prius oportet cognoscantur distinctè, quàm distinctè cognoscatur totum, quod ex illis componitur; Hinc erit

DISPUTATIO PRIMA.

De Sacramentis in genere.

I. Sacramentum dicitur, quod ad sacrandum institutum sit.

ACRAMENTUM apud Auctores cum prophanos, tum sacros varias habet significaciones; ea tamen etymologiae vocis, Scripturae ac Sanctorum Patrum

doctrinae videtur maximè conformis, quàm dicatur Sacramentum, quod ad sacrandum seu sanctificandum institutum est, prout in decursu hujus operis sole meridiano clariùs apparebit.

Velut id quod medetur, nocentum.

Et verò nemo ignorat medicamentum dici id, quod medetur, nocentum id, quod nocet &c. Quid ni igitur Sacramentum id, quod sacrat sive sanctificat? Ita planè sentiendum existimo, & loquendum cum Scriptura ac SS. Patribus, universisque Theologis; nequidquam ringentibus, freudentibus, oblatrantibus haereticis nostri temporis, qui absurdè omninò usurpant hanc vocem pro signaculo justitiae per fidem acceptae.

A quo loquendi modo, & Catholico sensu deviant haeretici.

Undè factum est, quòd deserendo Catholicum loquendi modum, etiam sensum deseruerint, & solà voce Sacramenti tentà, omnem Sacramentorum vim evanuerint, in numero etiam varient, & in definitione inter se dissentiant, de quibus videri potest Bellar. Praefatione in 2. Tom. Controv. & in libris sequentibus; non enim est operæpretium ijs hic inherere, quia sparsim in sequentibus tradentur. Sit itaque

Bellar.

SECTIO PRIMA.

De Essentia Sacramenti.

2. **E**T si tenuissima voluptatis sit de Religionis dogmatibus cum ijs homini-

bus velitari, qui communis sensus fidei velut expertes, opinionum suarum modulo Christianae fidei, Scripturaeque sensa mentiuntur, & universalis Ecclesiae iudicio auctoritateque repudiata suo tantum se duci spiritu, suoque quodammodo genio indulgere gloriantur: equidem quia perfecti Theologi est non solum dogmata fidei proponere, sed etiam stabilire, & admortà veritatis luce dispellere quidquid eis nebularam offundere adversarij potuerint: hinc priusquam Catholicè definitio Sacramentum, libet paucis pro ratione nostri instituti refutare errorem A catholicorum hujus aevi.

Lutherus lib. de Captivitate Babylo-nica cap. ultimo dicit Sacramentum esse promissionem (gratiae) signo externo annexam. Calvinus lib. 4. Institutionum cap. 14. §. 1. externum symbolum, quo benevolentiae erga nos suae promissiones conscientijs nostris Dominus obfignat, ad sustinendam fidei nostrae imbecillitatem, & nos vicissim pietatem erga eum nostram tam coram eo & angelis, quàm apud homines testatur. Suinglius lib. de vera & falsa religione, oppignorationem quamdam, quàm homo sese Christo obligat, ejusque militiae nomen dat. Breviter docent Sacramentum esse signum praedestinationis, vel benevolentiae, seu gratiae collatae per fidem specialem, quàm credimus nobis esse remissa peccata, ad quam Sacramentum movet seu excitat.

Inter quos Lutherus, Calvinus & alij

Sed quid ad haec Concil. Trident. sess. 7. can. 6. Si quis dixerit Sacramenta nova legis non continere gratiam &c. quasi signa tantum externa sint accepta per fidem gratiae, vel iustitiae, & nota quaedam Christianae professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit. Et can. 8. Si quis dixerit per ipsa nova legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solum fidem divinae promissionis ad gratiam conse-

A Trident. anathematizati.